nieuws

3 lessen uit 3 jaar RAMBO-onderzoek

nieuws

Drie jaar lang zocht het Vlaams-Nederlandse project RAMBO naar manieren om de ammoniakuitstoot in varkens- en pluimveestallen te verminderen. Dit zijn drie lessen uit drie jaar onderzoek, praktijkproeven, demonstraties en kennisuitwisseling rond emissiereductie.

25 SEPTEMBER 2026

Jozefien Verstraete

Lees meer over:
stikstof
innovatie
onderzoek
Nederland
beleid

LES 1: Opvallende resultaten van twee minder bekende AER-technieken: dagontmesting en aangezuurd strooisel

Er werd heel wat onderzoek gedaan naar ammoniakemissie-reductietechnieken en -maatregelen binnen RAMBO. Maar twee springen eruit. Bij de varkenshouderij is één van de meest opvallende resultaten behaald met dagontmesting. Op de Nederlandse 'Hoeve Innovatie' werd verse mest dagelijks uit de stal verwijderd via een automatisch spoelsysteem. Door mest zo snel mogelijk af te voeren, wordt de vorming van ammoniak sterk gereduceerd. Dit resulteerde tot een reductie van 86 procent bij gespeende biggen. Bij vleesvarkens is een reductie van ongeveer 60 procent gemeten, en ook nog eens een methaanreductie van 95 procent. De voordelen zouden zich daarnaast niet alleen tot emissiereductie beperken. Door de dagelijkse mestverwijdering verbetert ook het stalklimaat, wat bijdraagt aan gezondere dieren, betere groeiprestaties en een aangenamere werkomgeving voor de veehouder. Hierdoor kan dagontmesting een veelbelovende techniek worden voor de verduurzaming van de vleesvarkenshouderij.
Ook in de pluimveehouderij werd een breed pakket aan maatregelen onderzocht. Bij leghennen is het verwijderen van mest bijvoorbeeld een relatief eenvoudige, maar effectieve maatregel. In verrijkte kooien daalde de ammoniakemissie met 65 procent wanneer de mestbanden drie keer per week werden afgedraaid in plaats van één keer per week.
Bij vleeskuikens wierp vooral aangezuurd strooisel hoge ogen. Door strooisel te behandelen met natriumbisulfaat kon de ammoniakemissie met 80 tot 90 procent worden verminderd. "Verder onderzoek hierna is wel nog nodig", klinkt het. "Er moet nog

uitgewezen worden hoe vaak en in welke hoeveelheid dit moet worden toegepast om een blijvend effect te garanderen. Tot nu toe is de reductie beperkt in tijd."

> **Wat werkt op het ene bedrijf, is niet altijd haalbaar of wenselijk is op een ander bedrijf**
>
> Pieter-Jan Delbeke - Consulent klimaat & emissies bij Boerenbond

LES 2: Emissiereductie vraagt maatwerk

"Eén van de belangrijkste lessen uit RAMBO is dat er geen universele oplossing bestaat", geeft Pieter-Jan Delbeke van Boerenbond mee. "Binnen het onderzoeksproject werden meer dan 35 Vlaamse veehouders individueel begeleid rond hun emissiereductie-opgave. Die begeleiding maakte duidelijk dat wat werkt op het ene bedrijf, niet altijd haalbaar of wenselijk is op een ander bedrijf. Geen enkel bedrijf is hetzelfde. Technische mogelijkheden, vergunningen, geurimpact, financiële haalbaarheid en de toekomstvisie van de ondernemer spelen allemaal een rol.
"Het doorrekenen van verschillende scenario's levert vaak nieuwe inzichten op en helpt veehouders om onderbouwde keuzes te maken voor de toekomst van hun bedrijf", gaat Delbeke verder. Hij raadt veehouders aan tijdig aan de oefening te beginnen en tipt daarbij de onlinetool die RAMBO ontwikkelde. Daarin kunnen veehouders verschillende maatregelen en scenario's vergelijken op onder meer emissiereductie, toepasbaarheid en duurzaamheidseffecten.

nieuws

Hoeveel hoop mogen veehouders nog vestigen op nieuwe stikstoftechnieken tegen 2030?

9 JUNI 2026

LES 3: De technieken zijn er. Maar ze moeten sneller de weg vinden naar de praktijk

De resultaten van RAMBO tonen dat de uitdaging niet zozeer ligt in het ontwikkelen van nieuwe oplossingen, maar in het creëren van een kader dat innovaties sneller laat testen, valideren en toepassen.
Zowel in Vlaanderen als in Nederland wordt volop gewerkt aan emissiereducerende maatregelen en technieken. Maar veel ondernemers ervaren dat de stap van innovatie naar toepassing te veel tijd vraagt. Regelgeving, erkenningsprocedures, vergunningskaders en juridische onzekerheid vormen daarbij belangrijke drempels. Een werkbare proefstalregeling maakt daar een groot onderdeel van uit. Hoewel het AER-decreet van 2024 al de krijtlijnen voor een proefstalregeling vastlegde, wacht Vlaanderen nog steeds op de praktische uitwerking ervan.

"De kennis is er. De technieken zijn er. De volgende stap is ervoor zorgen dat ze sneller hun weg vinden naar de praktijk", klinkt het op het slotevent van RAMBO.
Tegelijk benadrukken de RAMBO-partners dat technische prestaties slechts één deel van het verhaal zijn. "Maatregelen moeten niet alleen emissies reduceren, maar ook haalbaar zijn op het vlak van diergezondheid, dierenwelzijn, vergunningen, arbeid en economische rendabiliteit", klinkt het. "Deze factoren bepalen mee of een innovatie uiteindelijk haar weg vindt naar het veebedrijf. Vandaar onze oproep om emissiereductie breder te bekijken dan alleen stikstof."

nieuws

Nederlandse stikstofaanpak op Vlaamse radar: komt er meer keuzevrijheid dan enkel erkende technieken?

8 JUNI 2026

BONUS: een les uit Nederland

RAMBO bracht verschillende Vlaamse en Nederlandse partners samen om kennis uit te wisselen en onderzoek te doen. Eén concept blijft alvast hangen bij veel Vlaamse partners: die van doelsturing. Terwijl Vlaanderen werkt met erkende technieken en maatregelen, zet Nederland steeds meer stappen richting doelsturing. Daarbij staat niet de maatregel centraal, maar het emissiedoel dat een bedrijf moet behalen. Hierdoor krijgt de ondernemer meer vrijheid om zelf te bepalen hoe dat doel wordt bereikt.
Volgens de onderzoekers biedt zo'n aanpak niet alleen kansen voor ondernemerschap, maar ook voor innovatie. Tegelijk brengt die nieuwe uitdagingen met zich mee. Doelsturing vraagt betrouwbare meetmethodes, duidelijke afspraken over borging en een juridisch kader dat zowel ondernemers als overheid zekerheid biedt.
Vlaams minister van Landbouw en Omgeving Jo Brouns (cd&v) liet eerder al weten potentieel te zien in doelsturing, maar als bijkomend alternatief.

Wat na RAMBO?

Hoewel RAMBO afloopt, gaat het onderzoek en de zoektocht verder naar werkbare emissiereducerende oplossingen. In Vlaanderen start het project RAMMONIA, waarin veelbelovende maatregelen verder onderzocht en gevalideerd worden onder

praktijkomstandigheden. Bij de varkenshouderij staat onder meer dagontmesting bij vrijloopkraamzeugen op de planning. Daarnaast ondersteunt VeeKompas Vlaamse veehouders met gratis individueel emissieadvies. Landbouwers kunnen er terecht met vragen rond emissies, regelgeving en mogelijke reductiescenario's voor hun bedrijf.
Ook in Nederland lopen vervolginitiatieven zoals Continu Meten en VAMOS. Die projecten moeten nieuwe maatregelen valideren en tegelijk ervaring opbouwen met continue emissiemetingen, een belangrijke bouwsteen voor toekomstige systemen van doelsturing.

Uitgelicht

Nieuwe staltechniek voor melkkoeien op AER-lijst

nieuws

De lijst met ammoniakemissie-reducerende staltechnieken is maandag uitgebreid. “De V1 Groove-vloer realiseert een reductie van 25 procent en wordt voortaan officieel erkend al...

21 SEPTEMBER 2026

Lees meer

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada